

Postás voltam

Hat éves koromban az első pénzt, mint postás keresem. Gizike unokanővéremnek én kézbesítettem azokat a szerelmes leveleket, amelyeket egy zöldkalapos, hetyke bajszú fiatalember írogatott neki. A kilenclyukú templom tövében, a Kossuth-kertben volt a találgatás. A fiatalember a matrözblúzombá nyomta a levelet, a markomban egy fényes pénzdarabot, s máris rohantam vele a „Tisztelt Cím”-hez. Gizike átvette a levelet, s kaptam tőle... — nagy, kerek, fekete szeme volt — egy csókot. Néhány perc múlva már loholtam vissza a válasszal. Az indulásnál Gizike újra megcsókolt, az érkezésnél pedig újabb fényes pénzdarab csúszott a markomba. „Postaforgalmi szolgálatom” idején egykönnyen megállapíthatam, hogy postásnak lenni gyönyörűség. Mert: pénz az indulásnál, csók az érkezésnél, hol van még ilyen foglalkozás? Akkor még nem sejtetem, hogy a postás nem mindig húszéves lányoknak kézbesít, s ha akad is néhány fiatal a címzetek között, búbajos mosolynál többet nem adnak már egy levélért.

„Szolgálatom” nem sokáig tartott. Gizike férjhez ment. Nem a zöldkalapos, hetyke bajszú vette el, hanem egy kővér, nagy fejű, lihegő bácsi, aki mindig nevetett, s ilyenkor úgy járt le-fel a hasa, mint Busi Károly kovácsmester fújtatója. Gizike vagyonos „úriember” felesége lett. Híntön mentek az esküvőre. Csak azt nem értettem, hogy miért ugrott le Gizike a fényes hintóról és szaladt hozzám, amikor meglátott. Felkapott, megcsókolt és szemé tele lett könnyel, amikor sütögtá: „Kis hűséges postásom!” Ez a csók volt az utolsó keresetem.

Mindez nagyon régen volt. Azóta felnőttként, szakmai szakértelemmel figyelem a postásokat, bár én is csak — címzett vagyok. Elnézem, amint mennek hatalmas bőrtáskájukkal esőben-sárban, hóban-fagyban, forró nyárban és ide is, oda is beadnak egy kis papirost, amire — lehet — csak

ennyit írt valaki: „Szívélyesen üdvözlö: Pancika!” — A leveleknél igazán egyenlőség van. Az ügyvédi felszólítást, a gyerektartási per határozatát, vagy a halálhírt közlő táviratot éppoly igyekezettel kézbesítik, mint azt a borítékot, amiben csak egyetlen soros papír lapul: „Ma este várják a parkban, az utolsó padon: Jóska.” Nekik, postásoknak egy a fontos: eleget tegyenek a postai üzletszabályzatban foglaltaknak, mely szerint „... minden levél eljut a címzetthez!”

A minap Gyuró Bence, az én hűséges postásom kopogtatott be hozzám: — Távirat — mondta halkán. Arca szokatlanul komor volt, pedig humoros ember Bence. A táviratot felbontottam, közben Bence tovarobogott. Szédülés fogott el: észrevettem a távirat fekete szegélyét. Ugyan, ki búcsúzhat el tőlem éppen most örökre? Erőt gyűjtöttem, belenéztem. Ez állt benne: „... né, született Szepesi Gizella 73 éves korában Sarkadon elhunyt...”

Ablakom előtt elviharzott Gyuró Bence, a kézbesítőm, akkurátosan taposva szélel szemben kerékpárja pedálját. Hátán a hatalmas bőrtáska minden taposásnál nagyot billen. Mennyi öröm és mennyi bánat lehet abban a táskában? Hát ilyen ez a posta? De Gizikétől sem vártam volna ezt el. Nem ezt érdelem a sok szép gyermekkori „postaszolgálatom” után. Akinek annyi levelet kézbesíttem, most attól kézbesítenek nekem, az is bánattal tele.

A szemben levő piroscserépes, virágos-kertes házacská kapuját megzörgeti Gyuró Bence. Kiszalad a kis Kocsis Erzsike. Bence átadja neki a levelet. Szép kacskaringós betűkből van kirakva a címzés a borítékon, közöttük virágok belerajzolva. A kis Erzsike örömeiben nekiugrik a postásnak, átöleli, megcsókolja. Akár annak idején engem Gizike. Bence csak áll megbűvölve. Aztán leragadt lábát mégis kiszakítja a földből, nagynehezen eloldalog kerékpárjával.

DÉNÉS GÉZA

Hol is játszon az a gyerek, aki kinötte már a játszótérek hintáit, a forgót, a csúzdát, a mászókat, ott hon pedig a lakást? Ez a gyerek 13—14 éves. Se nem kicsi, se nem nagy, most kezd előtte tágulni a világ, amit be akar tölteni. Még nem tudja, hogy miképpen, mi annak a módja, de nagyon szeretné átölelni a mindenséget. Lányokkal még nem, azokra csak ráles, ha mennek az utcán, és riszálják magukat ugyancsak 13—14 évesen. Ők sem gyerekek már, de még nem is nők. Féltett lányságuk titkát önmaguk előtt is őrzik. Szépek, mint a bimbózó virág, de szépek a fiúk is, akikre csak lopva néznek, az arcukba hulló hajzuhatag alól.

A gyerekkor legcsodálatosabb éve az övék, lányoké, fiúké, akik adó nővé, tette kész férfiakká nőnek a szemünk előtt. De addig? Haj, addig sok víz folyik le még a Tiszán. A lányoknak el kell játszaniuk utolsó játékaikat alvós babáikkal, azután eltenni azokat az emlékezésnek, a fiúknak pedig ki kell tombolniuk magukat a grunden, a foghíjas házak közti telken, vagy a soklakásos, több emeletes ház udvarán, mert terek már nincsenek, legalábbis nekik nincs. A játszótér kinöttek, a parkokban pedig, ahol fát lehetne mászni, ott a tiltó tábla: „Fűre lépni tilos!”

Marad az utca, a maga kegyetlen forgalmával, vagy a ház udvara, amely még befogad, csak hogy az udvart lakják szigorú szavú öregek, akiknek már nincsen 13—14 éves gyerekük, csak unokáik, akik látogatónak járnak hozzájuk a város vagy az ország más részéből. Elszoktak a gyerekszivajtól, legalábbis a saját gyerekeiktől, a mások gyereke lármája pedig idegen nekik és bánító. Ezért is üldözik. Házban és utcán egyaránt. Nekik a csend, a nyugalom kell, pár szál virág, tenyérnyi zöld a kietlen udvar néhány senyvedő fája körül, amelyet még meghagyott az urbanizmus. Azt a tizkapányi földet úgy őrzik, féltik, mintha azt vinnék magukkal majd a kétlábnyi hosszú mélységbe. Az az övék, az lesz mindannyiunké, de még várjunk vele, ne siessünk. Ne si-

Síppal, dobbal...

essük el az életünket, ne szalaszszuk el megnézni, magunkba szívni a ma 13—14 éves fiúk mosolyát, játékaikat, lihegő, fújtató, kenyeret, húst tépő mivoltukat, mert ismerősek: minket példának, akik szintén ilyenek voltunk valamikor. Voltunk kamaszok előtti kölykök. Igaz, hogy mindig éhesen, amit ma nem ismernek a tizenévesek, de minket példának mozgásban, boldog nevetésben, a világot átölelő karolásban. És mégsem kellene?

Sem a ház udvarán, sem az utcán, amely forgalmával veszélyes „üzemmé” vált és ezután még inkább az lesz. Amikor már vagy még nincs iskola, úttörőtábor — kifutónak nem kell menni —, hova menjen kijátszani magát utójára és végképp a 14 éves gyerek, aki ősszel belép a középiskolába, és attól fogva tanul meg öltözködni, nyakkendő kötni? Csak a kezével nem tud még banni, mert hosszú és esetlen, különösen, ha felnőttek társaságában kell állni, ülni, egyáltalán mozdulni.

Egy ismerősöm panasolta, hogy addig élt igazán, amíg élhette a gyerekei gyerekkorát, a napi csínytevéseiket. A szigorú hányszor mosolygott és sajnálkozott rajtuk, hogy nekik soványabb élet jutott a van mellett is, mert apjuk a nincsenel bekóborolhatta még az egész várost, be a Boszorkányszigetet, fürödhetett a kubikokban, mászhatott a legmagasabb fára madárfészket nézni, abból tojást, fiókat lopni; átúszhatta a Tiszát, a rabok tanácsánál gyümölcsöt, dinnyét csenni. Tudom, nem az volt az élet, hanem a mai és csakis a gyerekekkel, akik már látogatni járnak csak haza. Eppen ezért, miattuk vagy értük ért hozzám közel egy anya — nagyon rámenős, szívós és elfogult panasza

— tizennégy esztendő fia ügyében.

Mert úgy kerekedett abból — több hatóságot is foglalkoztató aktacsomó —, hogy a ház udvarán labdázta, nem törődve az öregek tiltó szavával, sőt szidalmával. Nem első eset volt ez, sokadik, de most esett először a labda a fa körüli virágágyásba, és levert, letört egy szálát vagy kettőt. Az öregek most már nem kegyelmeztek. Eszükbe jutott az is, hogy a gyerek hányszor feleselt nekik vissza, nyelvet öltött rájuk, grimaszt vágott, amikor csendre intették. Most minden keservükkel tollat ragadtak, és írtak a hatóságnak, az meg tovább az iskolának, amely parkrongálásért vont felelősségre: a gyerekek kettést adott magatartásból, annak a gyerekeknek, akiknek az ellenőrzőjébe szinte kivétel nélkül dícséretes dolgokat jegyeztek be addig. Ilyesmiket például: „Jó felkészültségével magával ragadta társait is az órán” stb.

Nem volt pardon, hiába ágált, érvet az anyuka, hogy a gyereke az egyszeri megbotlás miatt a nyolcadik osztály végén viheti a középiskolába a kettes magatartást, ahol azzal ott nem tud elszámolni, és bélyeget hord majd. Megjegyzik, mint akire oda kell figyelni folytonosan és kételkedni benne már most, és talán végig az érettségiig. Anyuka szemében a levélíró, feljelentő öregek kegyetlenek, elérték céljukat, és most a markukba nevetnek. Nem különben a hatóság és az iskola, amelyek ebben az ügyintézésben szemellenzöt viseltek, amelytől a gyerek megriadt, és azóta kedélytelenné vált, és félt, hogy nagyon nagy leckét kapott az igazságból.

Itt tartottunk a gyerek anyjával a beszélgetésben, amikor eszembe jutott egy másik történet, és elmondtam neki. Nem minden öreg tudja elviselni a másik öreget sem, még ha külön lépcsőház visz is a lakásukhoz. Az én történetemben szereplő egyik öreg úgy állt bosszút a másikon egy valamikori sérelem miatt, hogy vásárolt két zseb fűtyűt, és azt szétosztotta a másik lépcsőházbeli gyerekeknek, hogy használják erővel, egészséggel, de kizárólag abban a lépcsőházban. Az eső, a rossz idő különben is beverte a gyerekeket a kapualjba, a lépcsőházba, amely azóta zeng, visszhangzik az egymást túlszárnyaló fűtyűlőktől. Aki pedig azokat vásárolta, és megajándékozta velük a másik lépcsőházbeli gyerekeket, talán boldog, a maga módján mindenképpen az, és pedig addig, amíg a másik öreg, akinek így tört borsot az orra alá, ki nem talál valami még bosszantóbbat ellene.

LÓDI FERENC

Petri Csathó Ferenc

Leltár Helsingörben

zsebem üres
palástom kardvástól lyukas
a koronát
egy krumpliorrú hőembernek adtam
az országalmát
nem tudom ki ette meg!

Lázár Tibor

Lakótelepen

Lakótelepen kockaketrecek
gyerektigriséd hozod és viszed
üveggyorral lenéz az ablak
élsz panelbilincsen hogyha hagynak

a ház előtt pléntülkölés víst
erkélyen pelenka szárítkozik
boltban sorbaállnak polcon kenyér
itt vagyok mohó vad város egyél.

HIV A VÖRÖS HADSEREG! Az imperialista hatalmak és a belső ellenforradalom nem fogadta el a fiatal szovjet állam által felkínált békejobbot, hanem megdöntésére szövetkeztek. Munkás- és parasztfiatalok százai jelentkeztek önként a hadseregbe

BÚCSÚZTATÁS A VÖRÖS TÉREN. Az intervenciók és a fehérgárdisták ellen a frontra induló egységek díszszemléje a Vörös téren. A sorokban nők is meneteltek. Szükség volt minden fegyvert fogó kézre, hiszen 14 tőkés állam hadserege támadt a forradalmi Oroszország ellen.